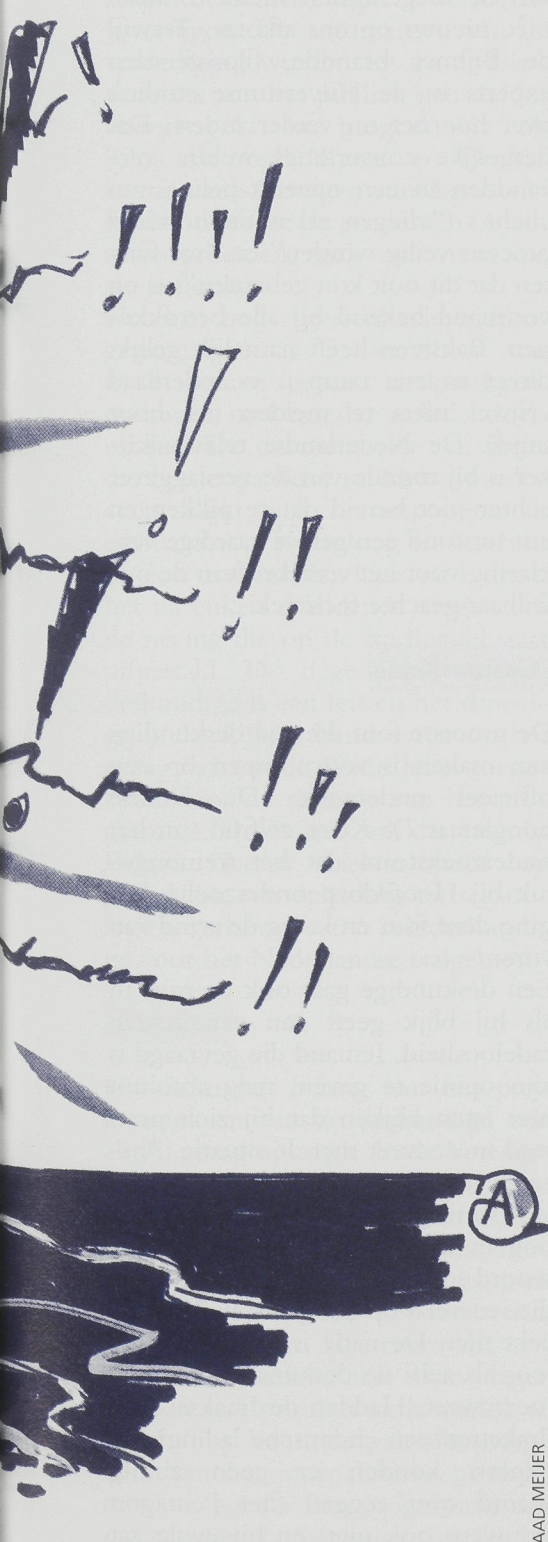

OPMARS VAN DE STUDIOPROF

Essay

Het kan haast niet anders of er moeten reusachtige kaartenbakken staan in Hilversum. Kaartenbakken met alfabetisch gerangschikte kaartjes met daarop de namen en telefoonnummers van Deskundigen. Deskundigen van naam die weten wat er gaande is in hun vakgebied. Wat de redacties van televisieprogramma's betreft is die kwalificatie op zich nog niet voldoende: de Deskundigen dienen niet alleen slim, maar ook vlotgebeekt te zijn. Televisiegeniek. Onder de A van Amerika vinden we *Maarten van Rossem*, de Utrechtse historicus die elke vier jaar een handvol NS-maandkaarten aanschaft om in Hilversum de Amerikaanse presidentsverkiezingen te commentariëren. Van Rossem doet dat aardig; hij is wat knorrig, schrikt niet terug voor een jolige uithaal en heeft iets aandoenlijk onconventioneels. Onder de B van Bosnië vinden we een heel regiment generaals in diverse staten van paraatheid. Zij leggen inmiddels al enkele jaren uit waarom er wel of niet militair moet worden ingegrepen in Bosnië.

Nieuwspap

Onder de V van Verenigde Naties schuilt *Dick Leurdijk*, de VN-specialist van het prestigieuze Instituut Clingendael. Hij moet steeds opdraaien om de gezagsverhoudingen tussen de Veiligheidsraad, de VN-lidstaten en de secretaris-generaal uit te leggen op enig moment dat de volkerenorganisatie weer eens aarzelt ergens een brandhaard te blussen. Ze zijn nodig, de mensen die het nieuws van de dag een encyclopedisch karakter kunnen geven. De techniek om oorlogen, rampen en ander ongerief overal ter wereld *live* met camera's te kunnen volgen, vergt nogal wat incasseringsvermo-

gen van de argeloze televisiekijker. Conflicten waarvan het bestaan in vroeger tijden niet eens tot de westerse samenleving zou zijn doorgedrongen, vormen ineens de opening van het Journaal. De dagelijkse nieuwspap wordt braaf naar binnen gelepeld, maar het blijft een beeldenstorm die al weer is uitgeraasd voor hij ook maar enigszins heeft kunnen beklijven. Uit recent onderzoek bleek dat Journaalkijkers zich een uur na de uitzending nog slechts een kwart van de aangeboden onderwerpen kunnen herinneren.

Nu de hele wereld het schouwtoneel is van de hedendaagse televisiekijker, mag van hem nauwelijks worden verwacht dat hij zich bekommert om de diepere achtergronden van elk nieuwsfeit. Experts van wie mag worden verondersteld dat ze een ogenschijnlijk onbeduidend incident in een breder perspectief kunnen plaatsen, zijn daarom vaste praatgasten in de Hilversumse studio's. Hun aantal is fors en zwelt sterk aan tijdens crises die de natie of de hele wereld beroeren. De behoefte aan terzake kundige meningen is op zo'n moment erg groot - bij de kijker en blijkbaar zeer zeker bij de programmamakers. Ten tijde van de Golfoorlog werd *Kees van Kootens* creatie *dr. Clavan* geboren als reactie op het extreem hoge academisch gehalte van de nieuwsuitzendingen.

Voor de betrokkenen zelf is een verschijning op televisie allerm minst een lachwekkende zaak. De tijd lijkt voorbij dat een wetenschapper zich niet langer mag laten voorstaan op zijn televisie-ervaring. Een uitspraak op de buis, zo heeft de praktijk geleerd, heeft beduidend meer *impact* dan een quote in de krant. Wie wordt uitgenodigd naar Hilversum te komen, kan dat zien als een bevestiging van zijn autoriteit. Tegelijkertijd is duidelijk dat er een genadeloze